Amsterdam Studies

The Truth, the Whole Truth, and nothing but the Truth

Amsterdam Studies is a multi-lingual Internet forum for analyses on political, economic and cultural developments in Europe.

ISSN 1873-3042

Editor-in-chief: László Marácz

Internet: www.federatio.org/amsterdamstudies.html

Email: lkmaracz@wanadoo.nl

László Marácz: Hongaren in Roemenië willen autonomie

Issue #11.

13 October 2006

Amsterdam Studies is een uitgave van de Stichting European Committee Human Rights Hungarians Central Europe (Amsterdam) geregistreerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam onder nummer: 41211689.

Aan de voeten van het Karpatengebergte diep in de Roemeense landsstreek Transsylvanië woont een etnische groep Hongaren, de zogeheten Seekler-Hongaren. De Seeklers tellen zo'n 800.000 mensen en wonen in het hart van Roemenië, het Seeklerland dat uit de drie naburige districten, Maros, Hargita en Kovasna bestaat. De Seeklers hebben op 15 maart een massale demonstratie georganiseerd in de stad Székelyudvarhely (Roemeens: Odorhei Secuiesc). Tienduizenden kwamen voor het eerst bijeen om de autonomie van Seeklerland te proclameren.

Hongaren in Roemenië

In de West-Roemeense landsstreek Transsylvanië woont een grote Hongaarse minderheid die zo'n twee miljoen zielen telt. De status van Transsylvanië als onderdeel van Roemenië is echter omstreden. Tot aan de Eerste Wereldoorlog was de landsstreek een van de landen van de St. Stefanuskroon en behoorde het tot het Hongaarse koninkrijk. Na de Eerste Wereldoorlog werd dit gedeelte van het Hongaarse koninkrijk door de Westerse overwinnaars van de Eerste Wereldoorlog aan Roemenië toegewezen. Met deze toewijzing kwam de grote Hongaarse minderheid onder Roemeens gezag te staan. Er waren ook andere mogelijkheden geweest om de multi-etnische problematiek in Transsylvanië op te lossen. In de Tweede Wereldoorlog werd Transsylvanië door midden gedeeld waarbij Zuid-Transsylvanië met een Roemeense meerderheid bij Roemenië bleef en Noord-Transsylvanië met een Hongaarse meerderheid weer bij Hongarije werd gevoegd. Hoewel deze oplossing, de verdeling van Transsylvanië onder de twee belanghebbende landen Hongarije en Roemenië, mogelijk voor een duurzame oplossing van het probleem had kunnen zorgen, was deze voor de internationale gemeenschap na de Tweede Wereldoorlog niet acceptabel. Dit vanwege het feit dat de Tweede Weense Beslissing waarin dit in 1941 werd vastgelegd onder auspiciën stond van Nazi-Duitsland en fascistisch Italië. De Tweede Weense Beslissing was een van de belangrijkste drijfveren voor de Hongaren en Roemenen om in de Tweede Wereldoorlog aan de kant van Nazi-Duitsland militaire inspanningen te leveren aan het Oostfront. Zowel de Hongaren als de Roemenen wilden geen afstand doen van hun claim op geheel Transsylvanië. Na de Tweede Wereldoorlog werd Transsylvanië wederom aan Roemenië toegewezen. De geallieerden waren wel bereid geweest tot een grenscorrectie ten gunste van Hongarije maar nu was het de Sovjet-Unie die dat verhinderde. De Sovjet-Unie had voor de Tweede Wereldoorlog delen van Groot-Roemenië, Bessarabië en Moldavië ingelijfd, waarvoor Transsylvanië als compensatie aan de Roemenen kon worden aangeboden.

Ceausescu, het genie van de Karpaten

Onder het communisme werd de Transsylvanië-kwestie in de doofpot gestopt en moesten de Hongaren zich schikken in hun lot. Zij werden tweederangsburgers op hun eigen grondgebied. Na de installering van het communisme deden de Roemeense communisten er alles aan om ook de Hongaren in Transsylvanië te paaien voor het communisme. Vandaar dat de Seekler-Hongaren in de jaren vijftig van de vorige eeuw van de Roemeense autoriteiten een autonoom district kregen toegewezen dat bestond uit de districten Maros, Hargita en Kovasna waar de Hongaren rond de negentig precent van de bevolking vormen. In de belangrijkste stad van Transsylvanië Kolozsvár (Cluj-Napoca, Klausenburg) kregen de Hongaren hun eigen Hongaarstalige Bolyai-Universiteit. Onder het nationaal-communistische bewind van de Roemeense partijleider Nicolae Ceausescu werden de Hongaren de duimschroeven aangedraaid. Het autonome Hongaarse district werd opgeheven, districtsgrenzen werden gemanipuleerd zodat de Hongaren overal in de minderheid raakten, de Hongaarstalige Universiteit werd samengevoegd met de Roemeenstalige Babes-Universiteit, Hongaren werden gedeporteerd naar andere delen van Roemenië, Hongaarse plattelanders kregen geen toestemming om in Hongaarse steden te gaan wonen en Roemenen uit Oud-Roemenië werden aangemoedigd om massaal in Transsylvanië te komen wonen. Het gevolg van al deze maatregelen was dat Ceausescu de etnische verhoudingen ten nadele van de Hongaren in Transsylvanië kon wijzigen. De Hongaarse minderheid werd gered door de val van de muur, anders had het 'Genie van de Karpaten' de Hongaarse dorpen in Transsylvanië massaal laten plat bulldozeren en had het Hongaarse culturele erfgoed onherstelbare schade opgelopen.

© Copyright Amsterdam Studies 2006

15 maart

Op 15 maart herdenken de Hongaren de Opstand en Vrijheidsstrijd van 1848-1849 tegen de reactionaire Habsburgers. Deze dag die in Hongarije als een nationale feestdag geldt, staat in het teken van democratie op basis van de idealen van de Franse Revolutie. 15 maart is ook voor de Transsylvaanse Hongaren de belangrijkste feestdag. Veel van de anti-Habsburgse oorlogshandelingen vonden immers plaats in Transsylvanië. De Seekler Nationale Raad onder voorzitterschap van de Hongaarse burgemeester van Székelyudvarhely, Jenö Szász zocht niet alleen aansluiting bij de progressieve Hongaarse traditie maar maakte ook handig gebruik van het feit dat Roemenië op 1 januari 2007 wil toetreden tot de EU. De Roemeense autoriteiten konden de geplande autonomie-proclamatie op 15 maart niet verhinderen of laten escaleren, anders had Roemenië in Europa een slechte beurt gemaakt. Zelf de Roemeense president Traian Basescu werd uitgenodigd om deel te nemen aan de autonomie-bijeenkomst. Deze wees dit echter af onder de verwijzing dat Roemenie een onafhankelijke, ondeelbare, natie-staat is en er dus geen ruimte is voor Hongaarse autonomie in Transsylvanië. Sprekers wezen de Roemeense president op zijn inconsequente houding aangaande etnische autonomie. De Roemeense president is namelijk voorstander van autonomie voor de Kosovo-Albanezen binnen een Servisch staatsverband maar weigert Hongaarse autonomie in Roemenië. De demonstranten droegen spandoeken mee waarop verwezen werd naar andere vormen van autonomie in Europa: Seeklerland, Zuid-Tirol, Catalonië. Een van de belangrijkste sprekers, de protestantse bisschop László Tökés wees elke vorm van territoriale revisie of grenscorrecties met Hongarije af maar stelde wel dat territoriale autonomie voor Seeklerland daarvoor in de plaats moet komen.

Het is duidelijk dat de Europese Unie en de toetreding van Roemenië tot de Europese Unie een matigende rol speelt op het Hongaars-Roemeense conflict in Transsylvanië. De Roemenen moeten tandenknarsend accepteren dat de Transsylvaanse Hongaren hun recht op zelfbeschikking voor het eerst na de Tweede Wereldoorlog kracht bij zetten. De Transsylvaans-Hongaarse delegatie die op 28 maart in Brussel lobbyde voor Hongaarse autonomie in Transsylvanië werd welwillend ontvangen maar begreep ook dat Hongaarse autonomie in Roemenië nog een lange weg is.

© Copyright Amsterdam Studies 2006